

nad organizacjami religijnymi⁵ (szczególnie w przypadku finansowania zagranicznego (РИА Новости 2015) czy też „związanymi z Zachodem”⁶, a także Świadkami Jehowy⁷, baptystami⁸, grupami uważanymi za „ekstremistyczne sekty”⁹, wreszcie: instytucjami kultury, blogerami¹⁰), ale i wszelkimi inicjatywami społecznymi. To z kolei wiąże się z wdrożeniem mechanizmów cenzury w sieciach społecznościowych¹¹ (a

- 5 Jak podaje „Studio Wchód TVP”: „W ciągu ostatnich 5 lat w Rosji trzykrotnie wzrosła liczba osób skazanych za propagowanie idei ekstremistycznych. Obecnie wyroki wydane na podstawie art.282 Kodeksu Karnego (namawianie do nienawiści oraz wrogości, jak również obraza godności człowieka) odsiadyuje ponad 400 Rosjan”. „Szczególną grupę wśród skazanych stanowią ekstremiści religijni. Większość z nich to członkowie zakazanej w Rosji organizacji Hizbut Tahrir al – Islami, ale do tej kategorii zalicza się również Świadków Jehowy. Na podstawie art. 282 skazany został, między innymi, student z miasta Omsk, za krytykowanie działaczy prawosławnych aktywistów, którzy spowodowali odwołanie koncertu Marilyną Mansona”. [Na:] <https://www.facebook.com/studiowschod/posts/534729653373274:0>. Więcej o represjach współczesnych religijnych w obszernym, aktualizowanym na bieżąco, raporcie: <http://миссионерская-деятельность.рф/%d0%ba%d0%be%d0%bd%d1%84%d0%b5%d1%81%d1%81%d0%b8%d0%be%d0%bd%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%8b%d0%b9-%d1%81%d0%be%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b2-%d0%bd%d0%b0%d1%80%d1%83%d1%88%d0%b5%d0%bd%d0%b8%d0%b9/>.
- 6 Postulowana jest więc obrona obywateli przed sektami „mającymi często zachodnią proveniencję” [РИА Новости, 2017], a przedstawicielom takich grup zasądzone są grzywny [Lenta.ru 2016].
- 7 Prawdopodobnie pierwszym przypadkiem użycia wprowadzonego w ramach tzw. „pakietu Jarowej” cz. 4 art 5.25 Kodeksu Wykroczeń Administracyjnych było właśnie zatrzymanie Świadków Jehowy „za niezgodną z prawem działalność misyjną w pociągach podmiejskich i na Dworcu Jarosławskim”. Oprócz policji w akcji brali udział aktywiści Prawosławnego Analitycznego Centrum Obrony Prawa (ППАЦ) oraz organizacja monarchistyczna „Za wiarę i ojczyznę” [Мальцев, 2016]. W przypadku kolejnych zatrzymań Świadków Jehowy zarzucano policji fabrykowanie dowodów i „podrzucanie literatury ekstremistycznej” [Credo.ru 2017]. 20 kwietnia 2017 roku grupa religijna została uznana za ekstremistyczną i tym samym zdelegalizowana. W obronie rosyjskich Świadków Jehowy wystąpiła m.in. Europejska Służba Działań Zewnętrznych. **Sąd Najwyższy FR nakazał zamknięcie wszystkich 395 placówek Świadków Jehowy i konfiskatę majątku organizacji.** ESDZ zwracała uwagę, że po tej decyzji wyznawcy będą prześladowani za sam akt modlitwy [TACC 2017a]. **Przeciw traktowaniu Świadków Jehowy jako organizacji ekstremistycznej sprzeciwił się również Kościół rzymskokatolicki w Rosji. Decyzję władz o konfiskacie majątku skrytykował sekretarz generalny Konferencji Katolickiego Episkopatu Rosji Ks. Igor Kowalewski** [Ratier 2017]. Konfiskata majątku została wyegzekwowana 7 października 2017 roku [TACC 2017b].
- 8 Nowe prawo pozwoliło skazywać baptystów za „nielegalną dystrybucję literatury i organizowanie zebrań religijnych” (art. 5.26 KAP) [Lenta.ru 2017; COBA 2017]. Bez odpowiedzi pozostały skargi organizacji religijnych [Максимова, Черных 2017].
- 9 Sąd Najwyższy zaproponował, by pozbawiać praw rodzicielskich „członków sekt oraz organizacji ekstremistycznych” [РИА Новости 2017a].
- 10 Wśród tego rodzaju represji wymienić można zajęcie Muzeum im. Nikołaja Rericha [Открытая Россия” 2017], czy likwidację klasztoru buddyjskiego na Uralu [Гильмутдинова 2016]. Karane może być również organizowanie lekcji jogi [ОБД-Инфо 2017]. Znacznie większą uwagę mediów przyciągnęły jednak procesy rosyjskich blogerów. W pierwszym przypadku za frazę „Boga nie ma” sądzone był rosyjski bloger Michaił Krasnow. Oskarżonemu groziło do trzech lat więzienia lub obozu pracy. Krasnow stwierdził, że Boga nie ma w czasie dyskusji prowadzonej w sieci społecznościowej Vkontakte. Oponenti złożyli zawiadomienie do prokuratury, a bloger został na miesiąc przymusowo umieszczony w klinice psychiatrycznej, uznano jednak, że jest poczytalny [Новая газета, 2016]. Krasnow był sądzone za „obrażę uczuć religijnych” (art 148 KK), jednak proces przerwano [BBC 2017]. W drugim przypadku sprawa zakończyła się wyrokiem skazującym: Rusłan Sokołowski otrzymał karę trzech i pół roku więzienia w zawieszeniu za „włączenie Chrystusa do japońskiego bestiiarusza oraz „negowanie istnienia Jezusa Chrystusa i proroka Mahometa” [Znak.com” 2017].
- 11 Warto przy tym odnotować, że przeprowadzony w 2015 roku sondaż Ogólnorosyjskiego Centrum Badania Opinii Publicznej (ВЦИОМ) wykazał, iż 58 procent Rosjan opowiada się za całkowitym odcięciem kraju od Internetu w przypadku ma-